VZOROVÉ PROJEKTY PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE V ČESKO-SLOVENSKÉM POHRANIČÍ V OBDOBÍ 2007-2013

Návrat orla skalního

České země byly v minulosti domovem dvou druhů orlů. Orel mořský byl navrácen do přírody již dříve a orel skalní právě díky tomuto projektu. V Moravskoslezských Beskydech bylo za spolupráce odborných organizací vypuštěno téměř 20 slovenských mláďat orlů získaných se souhlasem vládních institucí ochrany přírody Slovenské republiky. Základní organizace Českého svazu ochránců přírody v Novém Jičíně – Záchranná stanice v Bartošovicích na Moravě realizovala projekt v úzké spolupráci se Správou Chráněné krajinné oblasti Beskydy a Zoologickou zahradou v Ostravě a za účasti dalších odborníků. Vznikly také speciální webové stránky: http://www.orelskalni.cz/.

Čeští partneři: **Český svaz ochránců přírody v Novém Jičíně; ZOO Ostrava**
Rozpočet českého partnera: **240 561,61 EUR; 70 097,39 EUR**
Příspěvek z ERDF: **184 029,63 EUR; 59 582,78 EUR**
Slovenský partner:Alcedo

01

Rekonstrukce úseku silnice Bílá – Klokočov – Turzovka

Silnice spojující okresy Frýdek-Místek a Čadca byla před rokem 1993 vnitrozemskou komunikací. Po rozdělení ČSFR však silnice II/484 začala ztrácet na významu. Z okresní silnice se stala nevýznamná cesta k hraničnímu přechodu. Změna se projevila negativně na jejím stavu. V rámci projektu byla na české straně podpořena rekonstrukce úseku v délce 5,2 km. Musely být provedeny stavební úpravy konstrukčních a obrusných vrstev komunikace včetně 12 silničních propustků se zřízením zábradlí a svodidel. Dále došlo k výměně směrových sloupků, úpravě nivelety vozovky, obnově vodorovného dopravního značení či zřízení silničních sjezdů. V navazujícím projektu byly rovněž komplexně rekonstruovány dva mosty.

Český partner: **Moravskoslezský kraj**
Rozpočet českého partnera: **1 968 935,00 EUR**
Příspěvek z ERDF: **1 673 594,75 EUR**
Slovenský partner: Žilinský samosprávny kraj

02

Brána do vesmíru

Projekt podporoval a dále rozvíjel spolupráci mezi hvězdárnami ve Valašském Meziříčí a v Kysuckom Novom Meste v oblasti vzdělávání. Hlavním cílem byla podpora vzdělávání s využitím nových didaktických pomůcek a tvorba a rozvoj inovativního systému vzdělávacích programů pro základní a střední školy. Uskutečnila se řada společných seminářů, workshopů, pracovních setkání a výměnných vzdělávacích pobytů, včetně naučné a prakticky orientované soutěže. Součástí projektu bylo také vybudování ojedinělého geoparku „Jak vznikly Karpaty?" v areálu valašskomeziříčské hvězdárny včetně navazujících vzdělávacích programů. Dále vznikly speciální internetové stránky projektu www.branaodvesmiru.eu.

Český partner: **Hvězdárna Valašské Meziříčí**
Rozpočet českého partnera: **161 784,00 EUR**
Příspěvek z ERDF: **137 516,41 EUR**
Slovenský partner: Krajská hvezdáreň v Žiline, pracovisko Kysucká hvezdáreň v Kysuckom Novom Meste

03

Rekonstrukce historických mlýnů přihraničních obcí Dohňany a Mikulůvka

Díky projektu byly opraveny dvě historicky i technicky významné památky. Na české straně prošel rekonstrukcí bývalý vodní mlýn Jana Mikuly v obci Mikulůvka nedaleko Valašského Meziříčí, který je chráněnou kulturní památkou. Mlýnské stroje pocházejí z konce 19. století, hnací mechanismus s vnitřními koly jsou dokonce již z 18. století. Bylo nutné stabilizovat rovněnou chalupu přiléhající k mlýnu, zprovoznit elektrické mlecí zařízení a také dle návrhu schváleného Národním památkovým ústavem vyrobit repliku původního dřevěného kola. Můžete zde vidět expozici mlynářství a živé ukázky řemesel. Na slovenské straně byl opraven Dujkův mlýn v obci Dohňany postavený sice až v roce 1936, ale využívající elektrický pohon.

Český partner: **OS ochránců přírody Valašské Meziříčí**
Rozpočet českého partnera: **116 944,47 EUR**
Příspěvek z ERDF: **89 462,50 EUR**
Slovenský partner: Obec Dohňany

04

Česko-slovenský pohyblivý betlém

V rámci projektu byla na ploše 170 m² (samotný betlém má plochu 50 m²) vytvořena betlémská scéna osazená cca 230 figurami, z nichž je 75 figur pohyblivých. Díky tomu oživují stará řemesla a zvyky. V betlému jsou mimo jiné umístěny dřevořezby 40 nejzajímavějších míst Zlínského kraje a Trenčínského kraje (např. Hostýn, Velehrad, hrad Buchlov, zámek Buchlovice, Radhošť, Trenčínský hrad, zámek Bojnice). Část betlému je vyhrazena i dřevěným stavbám z Horní Lidče. Součástí expozice betlému je také filmový snímek, který návštěvníkům přibližuje nejzajímavější historické momenty, události, zvyky, stará původní řemesla tak, jak se v průběhu staletí vyvíjel život v česko-slovenském pomezí.

Český partner: **Obec Horní Lideč**
Rozpočet českého partnera: **674 249,65 EUR**
Příspěvek z ERDF: **573 112,17 EUR**
Slovenský partner: Obec Dohňany

06

Protipovodňová opatření a varovný systém Říka – Vlára – Váh

V posledních letech dochází ke zvýšenému riziku povodňových situací a z nich vyplývajících škod na majetku obyvatel. Obce a města v česko-slovenském pohraničí se proto rozhodly společně předcházet těmto rizikům a eliminovat možné škody. Město Slavičín ve spolupráci s městem Dubnice nad Váhom a obcí Horné Srnie instalovaly varovný systém krizového řízení k informování obyvatel o mimořádných situacích. Dále na ulici Příční ve Slavičíně proběhla rekonstrukce mostu. Byla odstraněna překážka, která snižovala průtok koryta řeky a ohrožovala v případě povodní danou lokalitu. Projekt byl v další etapě rozšířen o místní část Slavičína Nevsova a město Němsová na slovenské straně.

Český partner: **Město Slavičín**
Rozpočet českého partnera: **436 392,86 EUR**
Příspěvek z ERDF: **370 933,93 EUR**
Slovenští partneři: Mesto Dubnica nad Váhom; Obec Horné Srnie

07

Živá voda

V areálu vybudovaném v rámci projektu je názornou a poutavou formou představen význam vody v krajině. Návštěvníci tak mají možnost sledovat přes průhlednou stěnu život v potoce a ve velké tůni s chladnomilnými rybami. Přízemí budovy slouží jako výstavní prostor. V prvním podzemním patře je 6 m dlouhý průhledný tunel vedoucí přímo do světa pod vodou s kapry, líny, candáty či vyzami. Na stěnách jsou umístěny pro zrakově handicapované návštěvníky makety ryb v životní velikosti s popisem v Braillově písmu. Druhé podzemní patro umožňuje pozorovat průhlednou stěnou život v hlubině i se zimováním ryb pod ledem v hloubce 6 m. Jsou tu také promítány výukové programy zaměřené na ekologii a historii krajiny.

Český partner: **Obec Modrá**
Rozpočet českého partnera: **678 958,22 EUR**
Příspěvek z ERDF: **577 114,49 EUR**
Slovenský partner: Obec Uhrovec

08

Integrace chovatelů tradičních plemen koní Moravy a Slovenska

V rámci projektu byl netradiční formou podpořen výzkum plemen moravský teplokrevník a Furioso při zachování užitkových vlastností obou plemen. Na počátku byla zveřejněna výzva všem chovatelům „Podpora šlechtění v roce 2011". Jejím smyslem bylo další sblížení těchto plemen. Ze zaregistrovaných koní vybrali odborníci nejlepších 30 klisen (15 plemene moravský teplokrevník a 15 plemene Furioso). Byl sestaven připouštěcí plán a zpřístupněna finanční podpora jednotlivým chovatelům vybraných koní. Uskutečnily se také chovatelské výstavy, odborné semináře a byla zahájena intenzivní příprava středoevropské plemenné kniny Furioso.

Český partner: **CFA – Czech Furioso Association, o. s.**
Rozpočet českého partnera: **49 870,05 EUR**
Příspěvek z ERDF: **38 150,59 EUR**
Slovenský partner: Slovenské združenie chovateľov Starorakúskeho teplokrvníka

09

Řeka Morava nás nerozděluje, ale spojuje

Vybudováním přívozu na řece Moravě spojujícího obec Tvrdonice s městem Gbely se výrazně zkrátila trasa mezi českou a slovenskou stranou. Zejména pro cykloturisty, kteří se dosud z jednoho do druhého místa mohli dostat jen dlouhou objížďkou přes hraniční přechod Lanžhot – Brodské. Přístav Tvrdonice nabízí přímé napojení do archeoparku Mikulčice a do Lednicko-Valtického areálu. Okolí Gbel zase láká rozlehlými jezery. Kromě dopravy mezi Tvrdonicemi a Gbely, je také možno využít přívoz do Kopčan, nebo si za pěkného počasí užít vyhlídkovou jízdu. Součástí projektu bylo také zřízení půjčovny kol. Aktivity projektu přilákaly nové turisty do příhraniční oblasti.

Český partner: **Obec Tvrdonice**
Rozpočet českého partnera: **15 017,20 EUR**
Příspěvek z ERDF: **12 764,62 EUR**
Slovenský partner: Mesto Gbely

11

Podpora biodiverzity, vybudování biokoridorů a větrolamů v příhraniční oblasti

Navrácení původní druhové rozmanitosti vegetace do krajiny na česko-slovenském pomezí bylo hlavním cílem projektu. Nejprve došlo k likvidaci invazních náletových dřevin (akát) a podrostu v podobě invazivních rostlin (topinambur, turan). Akát je přitom velmi agresivní a rychle se rozšiřuje. Zabírá prostor původním dřevinám, ale současně ničí tradiční podrostové byliny. Po likvidaci invazních dřevin a rostlin proběhla plošná výsadba 1500 ks vzrostlých stromků o výšce 1,5 m. Vše bylo oploceno a byly vytvořeny dva přelezy. Do krajiny byly navráceny původní druhy dřevin – dub letní, dub zimní, jasan ztepilý, olše lepkavá, jilm vaz, třešeň ptačí, jeřáb oskeruše a dřín obecný. Obnovily se tak i přirozené větrolamy.

Český partner: **Obec Sudoměřice**
Rozpočet českého partnera: **20 448,60 EUR**
Příspěvek z ERDF: **17 381,31 EUR**
Slovenský partner: Mesto Skalica

10

Podpora využití „památek UNESCO" v Kroměříži a Ružomberku – informační systémy

V rámci projektu vytvořila města Kroměříž a Ružomberok tematické stezky s informačním systémem, infokiosky a rozcestníky, které propojují památky UNESCO v obou městech. Město Kroměříž zachytilo trasu UNESCO, která spojuje arcibiskupský zámek, Podzámeckou zahradu s Květnou zahradou. Trasu označují rozcestníky, směrovky, informační tabule a vitríny, takže se návštěvníci města snadno zorientují. Město Ružomberok navázalo vlastní naučnou stezkou spojující Vlkolínec (památka UNESCO) s centrem města. Atraktivita trasy UNESCO je ještě podpořena snadno dostupnými informačními materiály a mapami, které odkazují na další památky a další turistické cíle příhraniční oblasti.

Český partner: **Město Kroměříž**
Rozpočet českého partnera: **55 676,23 EUR**
Příspěvek z ERDF: **47 324,79 EUR**
Slovenský partner: Mesto Ružomberok

05

Přeshraniční spolupráce při tvorbě nové archeologické expozice

Díky tomuto projektu byla v prostorách bývalého lichtenštejnského zámečku na Pohansku u Břeclavi otevřena nová expozice, která představuje výsledky mnoholetých archeologických výzkumů oblasti. Poznáme tu každodenní způsob života, obživy a řemesla velkomoravského centra. Expozice představuje jak originální předměty a repliky, tak i množství interaktivních předmětů, doplňujících textů, obrazových materiálů a filmů. Nová expozice zúročila spolupráci a vzájemné sdílení zkušeností Záhorského muzea ve Skalici a Městského muzea a galerie Břeclav a především pomohla zatraktivnit příhraniční památky, která patří do seznamu kulturního dědictví Unesco.

Český partner: **Městské muzeum a galerie Břeclav**
Rozpočet českého partnera: **81 426,79 EUR**
Příspěvek z ERDF: **69 211,91 EUR**
Slovenský partner: Záhorské múzeum v Skalici

12

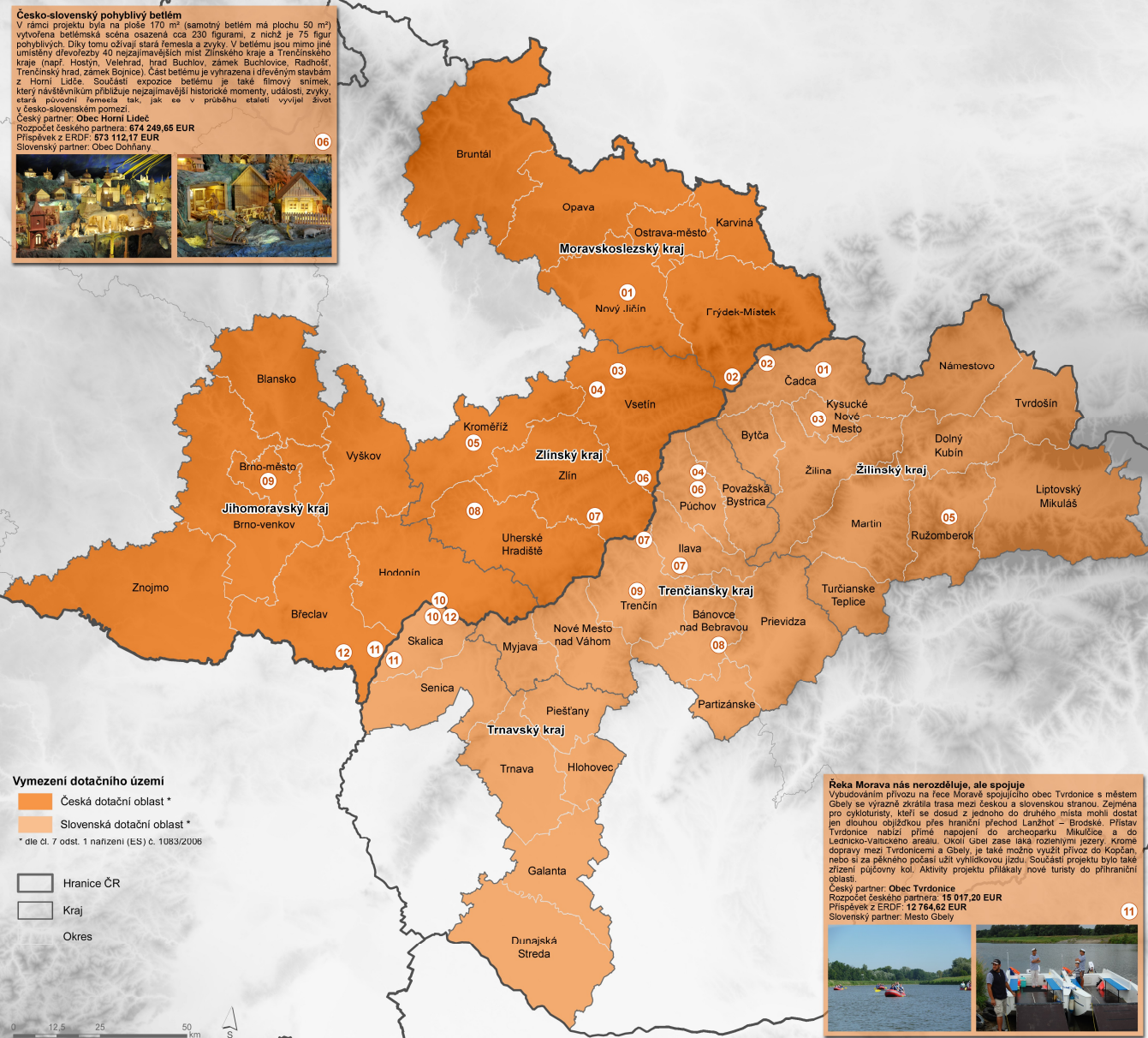

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSKÁ REPUBLIKA ČESKÁ REPUBLIKA 2007 2013
EURÓPSKA ÚNIA EURÓPSKY FOND REGIONÁLNEHO ROZVOJA SPOLOČNE BEZ HRANÍC
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR
CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY
Zdroj geografických dat: © ČÚZK © EuroGeographics © CRR ČR, červenec 2014